

Béla og Benny

Ungarske Béla Bartók (1881-1945) var en sky person, men han likte å uttrykte seg direkte i intim kammermusikk. Jo færre instrumenter, jo bedre.

Unge norske utøvere spiller Béla Bartóks mest nakne verker.

Det norske cd-selskapet 2L (Lindberg Lyd) lar violinisten Annar Follesø, pianisten Christian Ihle Hadland og klarinettisten Bjørn Nyman spille noe av det mest nakne Bartók skrev. Hvilket ikke utelukker gleden.

Cd-en presenterer tre verker, ikke kronologisk plassert. Åpningsspor er "Sonata for solo violin", skrevet i New York i 1944 for Yehudi Menuhin. Så følger den tidlige "Sonata nr. 2" (1922), der et piano ledsager. Til slutt kommer trioen "Kontraster" for violin, piano og klarinett. Ved urpremieren i New York i 1939 var det jazzlegenden Benny Goodman som spilte klarinettstemmen.

Disse tre verkene er mettet med virtouseri, men har også enkle minimalistiske partier der lytterne lett kommer i stemninger fra alle døgnets og årets tider. Solosonaten er et ekstremt vellykket eksempel på at struktur nok er nødvendig, men den kan få lov å ligge der, nærmest usynlig, mens uforutsigbare toner slår inn i oss. Folkemusikk og klassisme blandes umerkelig. Snakk om å være inkluderende. Violinisten Annar Follesø får frem alt, også det ekstra som ikke står i notene.

Den tidlige violinsonaten med piano viser at stemmingene som både leg og lærde snakker om når de hører Bartók, ikke bare er subjektiv synsing. Åpningen er klart påvirket av Debussy, en melodislyng som utvikler seg langsomt. Det kommer flere, hypnotisk gjentatt og variert. Pianoet kan glitre til med musikalske guirlandere i diskanten. Det er veldig bra.

"Kontraster" har blant annet en sterkt maskulin "rekrutteringsdans", brukt til å rekruttere soldater i ungarske og rumenske landsbyer. Det er en dvelende musikk der du ser for deg danserne (soldatene) som sprader rundt med fremskutt brystkasse. Musikken kan minne om New Orleans-jazzens sørgemarsjer. Man skjønner at dette var noe for The King of Swing, Benny Goodman. Klarinettisten Bjørn Nyman svinger liker bra.

Cd-en anbefales.